

מפרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

חיכל
ושיעי

קונטרס
י"ט כסלו - תש"נ

•
מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א
שניאורסאהן

מליובאוויטש

הוצאה שלישית

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושלש לבריאה
ה' תהא שנת נפלאות גדולות
צדי"ק שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

פתח דבר

לקראת חג הגאולה י"ט כסלו הבעל"ט, יום גאולת כ"ק אדמו"ר הזקן ממאסרו (בשנת תקנ"ט) — הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה א"ר אושעיא כו' צדקת פרזונו כו', שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות ד"ט כסלו ה'תשל"ט.

המאמר מיוסד על מאמר ד"ה זה ד"ט כסלו תרפ"ט שנדפס בקונטרס דרושי חתונה תרפ"ט.

מערכת „אוצר החסידים“

טו כסלו שנת ה'תש"נ (ה'י תהא שנת נסים),
מאתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר הצמח צדק,
שנת הארבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

בס"ד. י"ט כסלו ה'תשל"ט

אמר ר' אושעיא מאי דכתיבי צדקת פרוזנו בישראל גוי צדקה עשה הקב"ה בישראל שפזרון לבין האומות, ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה [שנאמר ב"ט כסלוי תרפ"ט בסעודה, ונדפס בקונטרס דרושי חתונה תרפ"ט], דע"י ישראל מפוזרים בכמה מדינות, הנה גם כשבמדינה אחת דוחקים ולוחצים את בני" ואין נותנים להם ללמוד תורה ולקיים מצוות, ועד שבכמה מצוות הם אנוסים ממש שאין להם אפשרות כלל לקיים אותם אפילו ע"י מס"ג [ולדוגמא, כשיש גזירת המלכות שלא להכניס להמדינה ד' מינים, שאז גם ע"י מס"ג א"א לקיים המצוה], הנה ע"י ישראל הנמצאים בשאר המדינות עוסקים בתומ"צ, הם נותנים כח ועוז גם לאלו הנמצאים בהמקום שיש שם גזירות, שיוכלו ללמוד תורה ולקיים מצוות. ומן הקל אל הכבד, בתחלה שיוכלו לקיים את המצוות ע"י מס"ג עכ"פ [וכידוע שיש דעה בפוסקים שגם בהמצוות שעליהם אמרו יעבור ואל יהרג רשאי לקדש את השם ולמסור עצמו], ועד שאח"כ לא יצטרכו למס"ג כלל, ועד שלא יהי' להם נסיונות ואפילו לא מניעות ועיכובים, כי יצאו לחירות ויוכלו לעסוק בתומ"צ מתוך הרחבה, כמארז"ל כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר.

ב) והנה כיון שהתורה היא נצחית בכל עת וזמן ובכל מקום (כמבואר בהמאמר¹⁰), מובן שצדקה זו היא גם בהמקומות שאין שם גזירות על תומ"צ. ויובן זה ע"פ מ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר (בדרושי חתונה הנ"ל¹¹) בענין מצות פדיון שבויים שישנה גם ברוחניות. דכמו שהשבוי בגשמיות (היושב במאסר) אינו יכול לצאת משם, עד"ז הוא גם ברוחניות, שלפעמים האדם שבוי רח"ל בידי יצרו [וע"ד בעלי

-
- 1) ספר שופטים ה, יא.
  - 2) פסחים פז, ב.
  - 3) השייכות דפסוק זה (צדקת פרוזנו גוי) לייט כסלו, וכן הטעם שמביא בהמאמר את בעל המאמר (ר' אושעיא) — נתבאר בד"ה זה דייט כסלו התשמ"ח.
  - 4) קונטרס ב — נדפס בסה"מ קונטרסים ח"א, והו"ל עוה"פ ז"ע (בשנת תשל"ט) בקונטרס בפ"ע. — ראה סה"מ שם לב, סעי'ב ואילך.
  - 5) הלשון והגדר דאונס הוא גם כשיש לו אפשרות לקיים ע"י מס"ג — ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ה. ובכ"מ, אבל אונס ממש הוא כשאין לו אפשרות אפילו ע"י מס"ג, כבפנים.
  - 6) להעיר מר"ן לשבת פ"ד (מט, א) ד"ה ומקשו (הובא בכס"מ שם רפ"ה) שהן יכולין לבטלה ממנו על כרחי'.
  - 7) ראה גרי"כ הרמב"ם שם ה"ד. טור ושר"ע יו"ד ר"ס קנו. ובגרי"כ שם.
  - 8) בד"ה א"ר אושעיא הנ"ל, שהנתינת כח היא שיתעוררו בהתעוררות גדולה כו' במס"ג שלא לשמוע להמנגד כו'. ויש לומר, שזוהו רק בתחלה, ומה נמשך שאח"כ לא יצטרכו למס"ג, כבפנים.
  - 9) אבות פ"ד משנה ט.
  - 10) ד"ה א"ר אושעיא הנ"ל (סה"מ שם לג, א). וראה גם תניא רפ"ז. מאמרי אדה"א"צ בראשית ע' צג (רש"ג). ובכ"מ.
  - 11) בד"ה כל הנהגת תרפי"ט סי' (סה"מ שם כו, א).

עסקים הטרודים ומטרדים ביותר בטרדות עסקיהם, שהם קשורים (שבויים) בהמחשבות המבלבלות ואינם יכולים לצאת מהם], ועד שלפעמים הוא כמו אנוס¹², ובלשון הרמב"ם¹³ (בנוגע להלכה) יצרו הוא שתקפו. וזהו"ע הצדקה ע"י שפיוזין לבין האומות גם בנוגע למקומות הרווחה, דכאשר מי שהוא מישראל שבוי בידי יצרו רח"ל (בנוגע לענין פרטי), יציאתו מהשבי' היא [לא בכח עצמו, כיון שאין חבוש מתיר עצמו¹⁴, כ"א] ע"י יהודי שאינו נתון בשבי' בנוגע לענין זה. והיינו, דגם כאשר גם הפודה אותו מהשבי' הוא שבוי בידי יצרו, ועד שהוא כמו אנוס (יצרו הוא שתקפו) בנוגע למצוה אחרת, מ"מ, כיון שבנוגע לכו"כ מצוות אינו שבוי בידי יצרו, כי התנגדות היצה"ר אצל כ"א היא (בעיקר) בענין אחר [דכמו¹⁵ שבכל זמן יש עבודה מיוחדת השייכת ביותר לזמן זה, ועיקר הפיתויים וההתנגדות של היצה"ר הם למנוע עבודה¹⁶, שלכן הנסיונות שבדור אחד שונים מהנסיונות בדורות אחרים] וכמו בזמנו של מנשה שאז הי' שולט היצה"ר דע"ז¹⁷ משא"כ בהדורות שלאחריו, עאכו"כ לאחר שקטלוהו ליצרא דע"ז¹⁸], עד"ז הוא גם בזמן אחד גופא, שלכל אחד מישראל יש ענין מיוחד (מצוה או מנהג וכיו"ב) שנוגע אליו ביותר, כידוע¹⁹ בביאור מארז"ל²⁰ אבוך במאי הוה זהיר טפי, ועיקר הפיתויים וההתנגדות של היצה"ר שלו הם בנוגע לענין זה], וע"י שמקיים את המצוות שאין יצרו לוחם כנגדם (כ"כ), הוא פודה מהשבי' את זה שיצרו תקפו במצוות אלו. וזהו צדקה עשה הקב"ה בישראל שפיוזין לבין האומות, דפדיון שבויים הוא צדקה הכי נעלית, וכמבואר במאמר הנ"ל²¹ שבמצות צדקה פדיון שבויים הוא קודם לכל דבר ואין מצוה גדולה כפדיון שבויים²², וע"י שפיוזין לבין האומות, שיצרו של אחד שונה מיצרו של השני, ע"ז מתקיימת הצדקה דפדיון שבויים, כנ"ל.

12) אבל לא אנוס ממש, אפילו לא הגדר דאנוס שברוב המקומות שיש לו אפשרות לקיים ע"י מסין (ראה לעיל הערה 5), כי רשות לכל אדם נתונה . . ואין לו מי שיכפה" (רמב"ם הל' תשובה פ"ה ה"א.ב.) וי"ל שלכן מדויק הרמב"ם (בהל' גירושין ספ"ב), יצרו הוא שתקפו ולא שאנסו.
ועפ"ז מובן גם זה שנפרעין מאדם העובר עבירה — אף שאונס רחמנא פטרי (ב"ק כה, סע"ב. ושי"נ) והעובר באונס (אפילו העובר ע"ז באונס) אין מענישים אותו (רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ה ה"ד) — כי תקפו אינו אונס.

13) הל' גירושין שם.

14) ברכות ה, ב. ושי"נ.

15) בהבא לקמן ראה בארוכה לקו"ש ח"ג ס"ע 747 ואילך.

16) להעיר מלקו"ד כרך א טו, א"ב.

17) סנהדרין קב, ב ובפרשי' שם ד"ה היות.

18) יומא סט, ב. סנהדרין סד, א.

19) ראה אגה"ק סוף ס"ז. ד"ה זה היום תרפ"ח (תשי"ח) סי"ג (סה"מ תרפ"ח ע' קנד ואילך. התש"ח ע

20) ואילך, ובהערה שם. ובכ"מ.

21) שבת ק"ה, ב.

22) רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ה ה"י. טושרע י"ד ר"ס רנב. — ע"פ ב"ב ה, ר"ש ע"ב.

ג) ומדייק בהמאמר²², דלפי פירוש זה בצדקת פרזונו (צדקה כו' שפזרון כו') הול"ל צדקת פרזונו ולמה נאמר פרזונו. ומבאר²³, שפרזונו הוא ע"ד מ"ש²⁴ פרוזות תשב ירושלים. והיינו, שהצדקה שעשה הקב"ה בישראל בזה שפזרון לבין האומות הוא בכדי שע"ז יגיעו למדריגה נעלית יותר מכמו שהיו לפני הירידה דפזרון, ועד לבחי' פרוזות תשב ירושלים (פרזונו).

ד) ויובן זה ע"פ מארז"ל²⁵ שכל מה שיש בעולם יש באדם [שלכן נקרא האדם עולם קטן]²⁶, וכאור"א חייב לומר בשבילי נברא העולם²⁷]. ומזה מובן, שבאדם, אתם קרויין אדם²⁸, יש בחינת ירושלים. והיינו, שגם בזמן הגלות כשמפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו²⁹ [שענין זה (גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו) הוא גם בבני" הנמצאים בארץ הקודש תובב"א³⁰], מ"מ, ענין ירושלים ברוחניות הוא נצחי גם עכשיו, בכאור"א מישראל. והענין הוא, דהנה ידוע³¹ שירושלים פירושו הוא יראה שלם [וענין זה הוא גם בנוגע לעיר ירושלים כפשוטה, כדאיתא בתוספות³² בשם המדרש³³ ששם ירושלים הוא על שם שלם שקראה מלכי צדק מלך שלם ועל שם יראה שקראה אברהם], שהוא שלימות היראה. וזהו שירושלים הרוחנית היא נצחית גם עכשיו בזמן הגלות, כי בכאור"א מישראל גם בזמן הגלות יש (בהעלם עכ"פ) שלימות היראה, כדלקמן.

ויובן זה בהקדים, דבענינה של ירושלים (שלימות היראה) בעבודת האדם, שני פירושים. דבכ"מ³⁴ מבואר שירושלים היא היראה כמו שבאה בציור דיראה, וזהו"ע ירושלים של מטה וירושלים של מעלה, כי ביראה יש בכללות שתי מדריגות,

22) ד"ה איר אושעיא הנ"ל ספ"ג (סה"מ קונטרסים שם לד, ריש ע"ב). וראה גם רד"ה זה באוה"ת בשלח (ע' תרע). תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' שכח) ותרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע' נב).

23) ד"ה איר אושעיא תרפ"ט הנ"ל בסופו (סה"מ קונטרסים שם לת, א). וראה גם ד"ה הנ"ל באוה"ת שם (ע' תרפ"א). תרכ"ז (סה"מ שם ע' של) ותרכ"ט (סה"מ שם ע' נד).

24) זכר"ב, ב, ח.

25) אדריג ס"פ לא. וראה גם קה"ר פ"א, ד (קרוב לסופו). מדרש תהלים יט, א. תנחומא באבער וארא

יח.

26) תנחומא פקודי ג. תקו"ז תסי"ט (ק, ב, קא, א). וראה גם לקו"ת במדבר ה, סע"א. סה"מ תרנ"ט ע' נט.

ד"ה כי עמך הסליחה תרפ"ג (תשי"ט) פ"ה (סה"מ תרפ"ג ע' רמו. התשי"ט ע' 218). ועוד.

27) סנהדרין לו, סע"א במשנה.

28) יבמות סא, רע"א.

29) בתפלת מוסף דיר"ט.

30) כדמוכח גם מזה שלשון זה בתפלת מוסף דיר"ט. גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתינו"ו הוא גם

באה"ק תובב"א.

31) ראה בארוכה ד"ה איר אושעיא תרפ"ט הנ"ל פ"ו (סה"מ קונטרסים שם לו, א ואילך). וראה גם ד"ה

הנ"ל תרכ"ז (סה"מ שם ע' של) ותרכ"ט (סה"מ שם ע' נו).

32) ד"ה הר — תענית טז, א. הובא במקומות שבהערה הקודמת.

33) ב"ר פנ"ה, י.

34) לקו"ת בשלח ד, א. ראה לא, א.

יראה תתאה — ירושלים של מטה, ויראה עילאה — ירושלים של מעלה. וזהו אמר הקב"ה לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה³⁵, דהגם שמצד הגילויים יראה תתאה היא למטה מטה לגבי יראה עילאה, מ"מ, כיון שיראה תתאה שרשה מיראה עילאה³⁶, ועד ששניהם חד הוא³⁷, לכן, ע"י יראה תתאה (ירושלים של מטה) מגיעים ליראה עילאה (ירושלים של מעלה)³⁸. ומהמשך הענינים שבמאמר זה מובן³⁹, דירושלים הוא נקודת היראת שמים שלמעלה מהשכל, נקודה שלמעלה מציור, שישנה בכא"א מישראל, מצד עצם הנשמה שבו שלמעלה מגילויים⁴⁰. ויש לומר, דמהטעמים על זה שנקודה זו נקראת בשם ירושלים, שלימות היראה, הוא, כי אמיתית ענין השלימות הוא שאין שייך שיהי' בו חסרון. ולכן, היראה כמו שבאה בגילוי (בציור דיראה), כיון שאפשר שיהי' בה חסרון, אין בה אמיתית השלימות, ואמיתית השלימות היא נקודת היראת שמים שלמעלה מגילוי, דנקודה זו ישנה תמיד בכא"א מישראל.

ה) והנה אף שנקודת היראת שמים שלמעלה מהשכל היא למעלה מהגבלה, מ"מ, יש בה (בהתגלותה) כו"כ מדריגות, ואמיתית הבל"ג שבה יהי' לעתיד לבוא. וזהו שלע"ל (דוקא) יהי' פרזות תשב ירושלים, ופי' רש"י⁴¹ שלא יהא לה קצב ושיעור כו'. וגם אז יהיו בה עליות לאין קץ, כמ"ש רש"י⁴² שתגדל מיום ליום. וזהו צדקת פרזונו בישראל כו' צדקה עשה הקב"ה בישראל שפיוזן לבין האומות, דזה שנאמר בכתוב ענין זה (צדקה כו' שפיוזן כו') בלשון פרזונו הוא, כי הצדקה שעשה הקב"ה בישראל ע"י שפיוזן לבין האומות הוא שע"ז יגיעו לפרזונו שלמעלה ממדידה והגבלה. ושני ענינים בזה. שע"י המניעות ועכובים שבזמן הגלות (פיוזן לבין האומות) מתעוררת ומתגלה נקודת היראת שמים שבכל אחד מישראל (כמבואר בארוכה בהמאמר⁴²) שהיא למעלה ממדידה והגבלה. ויתירה מזו, דענין פרזונו רומז (כמובא לעיל סעיף ג מהמאמר) על פרזות תשב ירושלים, שע"י התעוררות נקודת היראת שמים בזמן הגלות, תהי' אח"כ הוספה ועלי' בנקודת היראת שמים, הבל"ג שבה כמו שיהי' לע"ל.

(35) תענית ה. א. וראה בהנסמן בשערי זהר (להר"ר ראובן מרגליות) לתענית שם.

(36) ראה גם תריא קיד, ד. לקרית ראה כט, ד. ביאוה"ז לאדהאמ"צ אמור פא, א.כ. דרך חיים שער התפלה נז, ג. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ריש ע' תרנט. ביאוה"ז להצ"צ שם כרך א ע' תכג. קונטרס העבודה פ"ג (ע' 18).

(37) ראה ביאוה"ז ודרך חיים שם.

(38) לקרית ראה שם לא, א.

(39) ראה שם פ"ו (סה"מ קונטרסים שם לו, א ואילך) השייכות דנצח (והנצח זו בנין ירושלים — ברכות נח. סעי"א) לאוצר, ובהמשך לזה בספ"ו (סה"מ שם לו, ב) שאוצר של יר"ש (ראה שבת לא, ב. ברכות לג, ב) הוא נקודת היר"ש.

(40) ראה ד"ה ועתה ישראל גו' דכ"ף מנ"א ה'תשל"ז ס"ד, ובהערה 29 שם (סה"מ מלוקט ח"ב ע' שכו).

(41) הובא בסד"ה א"ר אושעיא תרפ"ט הנ"ל (סה"מ קונטרסים שם לו, סעי"א).

(42) פ"ו ואילך (סה"מ שם לו, א ואילך).

(ו) ויש לומר, דבפרזות תשב ירושלים (נקודת היראת שמים) שני ענינים. שנקודת היר"ש עצמה היא למעלה מהגבלה (כנ"ל סעיף ה), וגם התפשטותה⁴³ היא בלי גבול. וכזה גופא שני ענינים. שנקודת היראת שמים פועלת בכל כחות הנפש שיהיו בהתאם להנקודה, ושגם הנקודה עצמה מתפשטת בכל כחות הנפש⁴⁴, עד בהלבושים דמחשבה דיבור ומעשה. ובדוגמת פרזות תשב ירושלים כפשוטה, דנוסף לזה שירושלים היא נקודה דאמצעו של העולם ומאבן שתי⁴⁵ שבביהמ"ק הושתת כל העולם⁴⁶, הנה גם ירושלים עצמה תתפשט בכל העולם, דעתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל ועתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות⁴⁷.

(ז) ולכאורה יש להוסיף, דזה שנאמר פרוזנו (ולא פרוזנו), ענין פרזות תשב ירושלים, שייך גם להצדקה שפיזרן שמבאר בתחלת המאמר, שעסק התומ"צ של ישראל הנמצאים במקומות הרווחה נותן כח ועוז לישראל הנמצאים במקום הגזירה שיוכלו ללמוד תורה ולקיים מצוות. כי זה שעסק התומ"צ של אחד נותן כח ועוז לשני הוא לפי שכל ישראל הם מציאות אחת, בפרט מצד נקודת היר"ש והביטול שבהם, שהיא נקודה המאחדת את כל ישראל. ולכן, בכדי שהעסק דתומ"צ של אחד יתן כח ועוז לאחר (ענין הצדקה בזה שפיזרו) הוא כשעסק התומ"צ שלו הוא בהנקודה דיר"ש, פרזות תשב ירושלים, שהיר"ש שלו (ירושלים) היא באופן דפרצת⁴⁸ ימה וקדמה וצפונה ונגבה, שמתפשטת וחודרת בכל כחות הנפש, עד במחשבה דיבור ומעשה שלו.

וי"ל שזהו הטעם על זה שהעסק בתומ"צ של אחד נותן כח ועוז (לא רק לאלה הנמצאים במקום הגזירה, אלא) גם לאלה השבוים בידי יצרם, לפדות אותם מהשב"י (כנ"ל סעיף ב), כי בכאו"א מישראל, אפי' ברשעים, יש (בהעלם עכ"פ) נקודת היר"ש, ולכן כל הסוגים דישראל (צדיקים בינונים ורשעים) הם מציאות אחת. וכמרומו גם בתיבת צבור (שישראל הם צבור⁴⁹), צבור ר"ת צדיקים בינונים ורשעים⁵⁰, שכל ג' סוגים אלו הם מציאות אחת [והוא"ו (שכתיבת צבור) הוא וא"ו

(43) ראה תרי"ח בשלח ד"ה צדקת פרוזנו (שמ, סעי'ב ואילך). שפרזות תשב ירושלים הו"ע עתידה ירושלים שתתפשט כו'.

(44) וע"ד המבואר בכ"מ (המשך תרס"ו ע' תצד. ועוד) בענין האהבה דבכל נפשך, שהאהבה היא לא רק בלב אלא מתפשטת בכל הכחות והאיברים.

(45) ראה משנה יומא נג, ב ובגמרא שם נד, ב. וראה בהנשמן בשערי זהר ליומא שם נד, ב. ר"ה כג, א. תנחומא קדושים י'.

(46) ראה פס"ר פ' שבת ור"ת. יליש ישעי' רמז תקג. וראה גם ספרי דברים בתחלתו. שהש"ר פ"ז, ד (ג). וראה גם בהנשמן ב. מראי מקומות ללקי"ת מסעי פט, ב (עג, א).

(47) ויצא כח, יד. ראה פס"ר סא, ריש ע"ב ש.קה"ל (צבור) הוא דוקא בישראל. ובצפ"ע מ'הדו"ת (יג, ב. צ, ב) שזהו לפי שישראל הם מציאות אחת משאי"כ ב"נ.

(49) כבר לאדן (להחיד"א) ס"ו ז פירושו המשנה (אבות פ"ב מ"ד) אל תפרוש מן הצבור. דברים אחדים (להנ"ל) דרוש כב (שבת הגדול) קטו, ג.

המחבר את הרשעים עם הבינונים והצדיקים, ועד שהראש של כל התיבה הוא אות צדי"ק, ועמך⁵⁰ כולם צדיקים]. ולכן עסק התומ"צ של הצדיקים והבינונים [ובפרט כשעסק התומ"צ שלהם הוא באופן שהם כוללים עצמם עם כל ישראל⁵¹, ואהבת לרעך כמוך⁵²] פועל גם על אלה השבוים בידי יצ"ר, שיצאו מהשבי ויהיו צדיקים (גם בגלוי).

ח) והנה ענין הנ"ל (שהעסק בתומ"צ של אחד נותן כח ועוז גם לשני) הוא לא רק כשהאונס (בנוגע לאיזו מצוה) הוא מפני גזירת המלכות או מפני שיצרו הוא שתקפו, אלא גם כשהאונס הוא מפני שע"פ תורה א"א לקיים מצוה זו, וכמו ישראל הנמצאים בחו"ל שע"פ תורה א"א להם לקיים את המצוות התלויות בארץ, ועד"ז בכללות זמן הגלות שא"א (גם לבני הנמצאים בא"י) לקיים מצוות התלויות בזמן שביהמ"ק ה"י קיים, הנה מצד זה שכל ישראל שבכל המקומות ושכל הזמנים הם מציאות אחת, לכן ע"ז שבני הנמצאים בא"י מקיימים את המצוות התלויות בארץ, מועיל זה גם עבור בני הנמצאים בחו"ל, ועד"ז הוא בנוגע להמצוות התלויות בזמן הבית שקיימו ישראל אז, שזה מועיל גם לבני שבזמן הגלות, כיון שכל ישראל שנמשך כל הדורות הם צבור אחד דאין מיתה בצבור⁵³ [שלכן הקרבן שהקריבו בימי עזרא כיפר גם על ישראל שהיו בדורו של צדקיהו⁵⁴].

ט) וזהו צדקת פרונו בישראל צדקה כו' שפיזרן לבין האומות, דזה שנאמר פרונו (ולא פזרונו) הוא, כי צדקה שעשה הקב"ה בישראל שפזרן לבין האומות הוא שע"ז יגיעו לע"ל לפרוות תשב ירושלים (כנ"ל בארוכה). ועוד טעם על זה שנאמר פרונו הוא, כי בכדי לבוא לפרוות תשב ירושלים הוא ע"י שגם העבודה בזמן הגלות (כשפיזרן לבין האומות) היא באופן דפרוות תשב ירושלים. דנוסף לזה שהכניסה לירושלים בגשמיות, בגאולה האמיתית ע"י משיח צדקנו, היא ע"י העבודה דירושלים, שלימות היראה [כי ביאת המשיח תה"י ע"י בקולו תשמעו⁵⁵, שזה (ענין בקולו תשמעו) הוא ע"י היראה, שהיא ראשית העבודה ועיקרה ושרשה⁵⁶, דהגם שבכדי שקיום התומ"צ יה"י בשלימות צריך גם לאהבה⁵⁷, הרי עיקר העבודה היא

50) ישע"י ס, כא.

51) להעיר מתניא פמ"א (נו, ב).

52) קדושים יט, יח. וראה מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה כרך ב ע' תקצב, ובהנסמן במ"מ לשם

(תקמא, ב).

53) הוריות ו, א. וראה מכתבי תורה (להרונג'בי) מכתב קמו, קמט.

54) הוריות שם, ובפרש"י שם ד"ה ראוי כפרה זו.

55) סנהדרין צח, סע"א.

56) תניא רפמ"א.

57) תניא פ"ד. וראה קונטרס העבודה פ"ב (ע' 15). וראה גם תניא פל"ט (נג, ב).

היראה⁵⁸] הנה בכדי שיהי' פרוזת תשב ירושלים, צריכה להיות העבודה גם עכשיו באופן של פרוזת, למעלה ממדידה והגבלה, שבכללות היא העבודה דמסירת נפש, מסירת הרצון⁵⁹, שעבודה זו היא הכנה קרובה שיהי' פרוזת תשב ירושלים גם כפשוטו, עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל ועתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות. שזה נעשה (ככל הענינים דלעתיד⁶⁰) ע"י מעשינו ועבודתנו במשך זמן הגלות, שכללותם הם הג' קוין דתורה עבודה וגמ"ח [וכמארז"ל במסכת ברכות בתחלתה ובראשיתה⁶¹ עה"פ⁶² פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי, כל העוסק בתורה ובגמ"ח ומתפלל עם הצבור מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם], ובפרט ע"י העבודה דיפוצו מעינותיך חוצה שע"יז אתי מר דא מלכא משיחא [כמ"ש באגה"ק של הבעש"ט⁶³ מה ששמע בהיכל המשיח, ממלכא משיחא].

וזהו צדקה כו' שפירזן לבין האומות, שע"י מעשינו ועבודתנו בזמן הגלות (בג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ח ובפרט בהפצת המעינות חוצה) שבכל יום ויום, הנה נוסף על זה שבכל יום ויום (כשנמצאים עדיין בגלות) נעשה הפד' ברוחניות (כא"ל פדאני), הנה כל פעולה ופעולה בהנ"ל מצטרפת לחשבון גדול של הצדקה⁶⁴ שמקרבת את הגאולה⁶⁵ כפשוטה בגשמיות, שאז יהי' פרוזת תשב ירושלים גם בגשמיות, בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

-
- 58) וי"ל דהאהבה היא בכדי שתהי' לו חיות בעבודתו וכירב. משאיכ בלי יראה, חסר בעצם העבודה — ראה תניא פמ"א (נו, סעיב ואילך). וראה ד"ה אני לדודי התשליב הע' 13 (סה"מ מלוקט ח"ג ע' רסד).
- 59) ראה תרי"א מקץ לו, ב. ובכ"מ.
- 60) תניא רפ"ז.
- 61) ח, א.
- 62) תהלים נה, יט. וראה אוה"ת (יהל אור) להצ"צ עה"פ.
- שייכות פסוק זה לגאולת אדה"ז בייט כסלו — ראה אגרות קודש אדה"ז סי' לח. וש"נ. וראה ד"ה פדה בשלום התשליח בתחלתו (סה"מ מלוקט ח"ב ע' ג).
- 63) נדפסה גם ככתר שם טוב בתחלתו.
- 64) ע"פ מחז"ל (ב"ב ט, ב) בנוגע לצדקה: כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול.
- 65) ב"ב שם י, א.